

นโยบายการปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

ว.ท.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์*

ความจริงแล้วได้มีโอกาสรับทราบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของจังหวัดภูเก็ตมาพอสมควรเพราะเคยเดินทางมาภูเก็ตหลายครั้งแล้ว แต่ก็เพิ่งจะมีโอกาสมาอย่างเป็นทางการเพราะจังหวัดภูเก็ตนั้นได้รับการกำหนดจากท่านนายกรัฐมนตรีให้เป็นจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาและมีจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดเปรียบเทียบ ซึ่งก็ตระหนักดีว่าสองจังหวัดค่อนข้างต่างกันแต่ก็ไม่ได้มีลักษณะที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง เพราะเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ชิดติดกันถึงแม้ว่าจะมีพื้นฐานค่อนข้างจะแตกต่างกัน แต่การเปรียบเทียบนั้นเป็นการเปรียบเทียบที่ดูความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ ตุลาคม 2544 - กันยายน 2545

ประเด็นหลักคือเบื้องต้นนั้นการที่ทดลองในระบอบบูรณาการก็เนื่องจากว่า **ต้องการที่จะให้ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน** และขณะนี้การปฏิรูประบบราชการ โดยพื้นฐานที่ทราบกันดีว่า การบริหารราชการแผ่นดินแยกออกเป็น 3 ระดับ คือส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นที่นำแปลกใจคือเมื่อพูดถึงการปฏิรูประบบราชการมักจะเน้นเฉพาะส่วนกลาง คือกระทรวง ทบวง กรม โดยที่ละเลยหรืออาจเรียกว่ามองข้ามส่วนภูมิภาคไปเลยโดยเด็ดขาด เพราะฉะนั้น เรื่องการทดลองนี้ก็เหมือนกับลักษณะของการลงมาจัดส่วนภูมิภาคในเบื้องต้นก่อนว่าปัญหาส่วนภูมิภาคที่ถูกละเลยมาตลอดควรจะได้รับการปรับปรุงอย่างไร แทนที่จะเป็นการแก้ไขโดยการใช้แนวคิดและทำทั่วทั้ง 75 จังหวัด สิ่งที่เป็นปัญหามาโดยตลอด คือ หลายกระทรวงในอดีตนั้นอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

เป็นต้นว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การประสานงานก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเป็นผู้บริหารสูงสุดในส่วนภูมิภาค แต่หลังจากที่กระทรวงเหล่านี้ได้แยกตัวออกไปภารกิจในส่วนกลางชัดเจน มีเจ้ากระทรวงใหม่ มีรัฐมนตรีว่าการ มีรัฐมนตรีช่วยว่าการ มีปลัดกระทรวงใหม่ แต่คำถามที่ไม่เคยมีคำตอบเลยว่าเป็นจังหวัดที่หน่วยงานแยกกระทรวงออกไปแล้วจะประสานกันอย่างไร ยังคงอยู่ภายใต้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือจะประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัด ถ้าเป็นหน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็นต้องประสานหรือไม่มี ความจำเป็นที่ต้องอยู่ในสังกัดอย่างกรณีของกระทรวงกลาโหมหรือกระทรวงยุติธรรมก็ค่อนข้างจะง่าย หรือแม้กระทั่งทบวงมหาวิทยาลัย หรือกระทรวงศึกษาธิการ แต่หลายหน่วยงานมีความจำเป็นต้องเชื่อมโยงประสานกัน เป็นต้นว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ หน่วยงานเหล่านี้ก็จะมีคำถามตลอดเวลาคือ การสั่งการ การให้ทุนให้โทษ ทิศทางจะเป็นอย่างไร นี่คือส่วนหนึ่งที่นายกรัฐมนตรีมีความประสงค์อยากให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคนั้น ได้มีในสิ่งที่ท่านใช้คำภาษาชาวบ้านง่ายๆว่า **"มีเจ้าภาพ"** ตลอดปี พ.ศ.2544 ที่ผ่านมา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์เป็นต้นมา ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีโอกาสไปดูแลทุกข์ของพี่น้องทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือและภาคอีสาน ทุกข์ที่สาหัสมากในปีที่ผ่านมาคืออุทกภัย

* รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

* ประมวลจากการมอบนโยบายการปฏิบัติราชการ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 10 มกราคม 2545 ณ ห้องประชุมศาลาประชาคม ภูเก็ต

รวมทั้งภัยจากคลังแสงระเบิด ภัยจากโรงงานอุตสาหกรรม และจะพบได้ตลอดเวลากว่า ทุกครั้งที่เกิดเหตุฉุกเฉิน ถึงแม้จะมีที่กระทรวงที่รับผิดชอบก็ตาม แต่หน่วยงานแรกที่ต้องเข้าไปแบกรับภาระของความทุกข์เหล่านี้ก็คือ ฝ่ายปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด และการแก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้มากมายนักเพราะขอบเขตความรับผิดชอบค่อนข้างจำกัด ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ที่จังหวัดศรีสะเกษ ก็ได้หารือกันว่าอย่าใช้คำว่า "ระบบเบ็ดเสร็จ" เพราะทำให้มีความรู้สึกใกล้เคียงกับคำว่า "เด็ดขาด" ทั้งที่ความจริงแล้ว การที่จะมีเจ้าภาพไม่จำเป็นต้องเป็นเผด็จการ **ทุกเรื่องจะต้องมีคนที่มีรับผิดชอบ ต้องมีคนตัดสินใจ** การประชุมวันนี้ก็เช่นเดียวกัน ถ้าไม่มีคนเป็นเจ้าภาพ ไม่มีคนเชิญ ไม่ทราบใครจะนั่งตรงไหน ไม่ทราบจะคุยเรื่องอะไร ก็พบว่าทุกคนก็ไม่สามารถจะตอบได้ว่าขั้นตอนของการทำงานคืออะไร และนั่นคือสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า การทำงานบริหารทุกเรื่องจะต้องมีผู้รับผิดชอบ มีผู้ที่ตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤติ คนตัดสินใจยังเป็นสิ่งจำเป็น อย่างที่ปากทอง ภาวนิดคลังแสงระเบิด ในขณะที่คลังแสงระเบิด อย่างน้อยที่สุด จังหวัดและอำเภอจะต้องเข้าไปอพยพพี่น้องประชาชนออกไปในพื้นที่ ถ้าไม่มีใครรับผิดชอบ คำถามแรกก็คือเมื่อเกิดความปลอดภัย ใครจะเป็นคนให้ข้อมูลข่าวสารที่ให้เชื่อถือได้ เมื่อน้องประชาชนอพยพออกมาแล้ว ต้องใช้เส้นทางไหนที่รถไม่ติดขัดจนเกินไป เส้นทางไหนที่อันตราย เส้นทางไหนที่ปลอดภัย อพยพมาเสร็จเรียบร้อย จะมาอยู่ที่ไหน ใครจะรับผิดชอบเรื่องอาหาร น้ำ ที่พัก ห้องน้ำ ห้องส้วม รวมกระทั่งด้านอื่น ใครจะรับผิดชอบเรื่องที่หลับที่นอน สิ่งเหล่านี้ต้องมีเจ้าภาพทั้งสิ้น และตรงนี้คือประเด็นสำคัญที่อยากให้เห็นค่ากันได้เข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะนี่ไม่ใช่เป็นการไปแย่งอำนาจท้องถิ่นกลับมา จริง ๆ แล้วเกือบจะเรียกว่าเป็นการทำให้สายการบังคับบัญชาหรือการตัดสินใจในส่วนภูมิภาคสั้นเข้าด้วยซ้ำไปเป็นการทำให้กระทรวงกับกรมหลายอำนาจหรือมอบอำนาจมาให้ส่วนภูมิภาคแทนที่ไปนั่งอยู่ในกรุงเทพฯ กลับไม่รู้ ผู้ไม่เห็น หายที่สุด คำถามก็คือมีผู้หาแรง

ดันขึ้นมาแล้วใครตัดสินใจ ใครรับผิดชอบ

บ่อยครั้งมักคิดว่า ความรับผิดชอบตรงนี้เสร็จสิ้นเพียงแค่ว่าจากที่เราปิดเป้าความทุกข์เบื้องต้นไปแล้ว เหตุการณ์ที่ย่ำแย่ยิ่งขึ้น จังหวัดแพร่เกิดขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2544 แต่วันนี้ ภารกิจต่าง ๆ ยังไม่เสร็จสิ้น เพราะทั้งรัฐมนตรี ทั้งอธิบดีกรมการปกครอง และผู้ใหญ่หลายท่าน ยังต้องเที่ยวไปเที่ยวมาที่นั่นตลอด เพราะ ณ วันนี้ยังจัดสรรที่ดินให้ผู้เดือดร้อนเหล่านั้นมาอยู่อย่างถาวรได้ไม่จบสิ้น ยังสร้างบ้านเรือนให้ไม่เสร็จ ยังต้องฟื้นฟูอาชีพเวลาเกือบปีแล้ว แต่ต้องเข้าใจว่าเป็นปัญหาเยอะและหนักมาก บางเรื่องตกค้างจากรัฐบาลที่ผ่านมา ถึงรัฐบาลนี้ เช่นกรณีของโรงงานเก็บสารโปรตีนซีเมนต์ลดระเบิดที่เชียงใหม่ ที่ขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมมายังคณะรัฐมนตรี เหล่านี้เป็นต้น และนี่คือเจตนารมณ์ของการให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบใหม่

รัฐบาลเองไม่ได้คาดว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบใหม่จะต้องดีกว่าระบบเก่าอย่างชัดเจนจึงใช้คำว่า "ทดลอง" หมายความว่า เป็นนวัตกรรมที่มีความเสี่ยง ความไม่แน่นอน แต่ไม่ได้เสี่ยงอะไรมากมายก็มียู่ 2 ทางเลือก คือ ถ้าจะใช้ระบบใหม่ก็ทดลอง ในขณะที่เดียวกันก็เปรียบเทียบกับระบบเดิมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แล้วดูว่าระบบไหนจะให้ผลดีกว่ากัน พยายามจะดูที่ปัจจัยหลักที่รัฐบาลนี้ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ในเรื่องหลักคือ ยาเสพติด ทุจริตคอร์รัปชัน และความยากจน ซึ่งเป็นสงครามที่รัฐบาลไทยต้องต่อสู้ ที่จริงเรื่องการท่องเที่ยวก็สามารถพูดถึงในเรื่องความยากจนหรือเรื่องเศรษฐกิจได้ แต่ให้ดูเกิดเป็นจังหวัดพิเศษจะแยกออกไปก็ได้

จังหวัดทดลองในระบบบูรณาการ จะดูว่า เมื่อมีการจัดโครงสร้างในส่วนกลางเสร็จ โครงสร้างในส่วนภูมิภาคจะประสานสัมพันธ์กันอย่างไร และขณะเดียวกันโครงสร้างเหล่านี้จะเอื้อประโยชน์อย่างไรกับท้องถิ่นได้บ้าง ฯลฯ นายกรัฐมนตรีใช้คำเรียกผู้ว่าราชการจังหวัดในภาษาที่ไม่เป็นทางการว่า ผู้ช่วยนายกรัฐมนตรีบ้าง อธิบดีจังหวัดบ้าง และขณะเดียวกันก็พยายาม **จำลองภาพของรัฐบาล**

ในส่วนกลาง และรัฐบาลในส่วนกลางนั้น ประธานคณะรัฐมนตรีก็คือ นายกรัฐมนตรี และที่จังหวัดนั้นก็คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด และอยากให้มียางงานทั้งหลายที่มาจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค มาตั้งประชุมกันคล้ายกับคณะรัฐมนตรีในระดับจังหวัด ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ และถ้าเป็นไปไม่ได้ก็คือ ประชุมกันทุกวันอังคาร วันพุธ หรือวันไหนก็ได้แล้วแต่ สัปดาห์ละครั้ง เพื่อจะได้เอวาระต่าง ๆ มาคุยร่วมกัน มองทิศทางร่วมกัน และแทนที่จะเป็นแค่งานประจำ ก็อยากให้มองถึงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตค่อนข้างชัดเจนมาก และก็เชื่อว่าชาวภูเก็ตเองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัด คงได้มองทะลุอยู่แล้วว่า คือการนำเงินเข้าสู่ประเทศด้วยการท่องเที่ยว เพียงแค่การท่องเที่ยวยังมีทางเลือกอีกมากมาย ท่องเที่ยวแบบไหนเมื่อไปเดินดู Zoning ก็มีผู้ประกอบการมายื่นขอขยายระยะเวลาการเปิดสถานบริการถึง 4 ก็ต้องถามว่าท่านต้องการเรียกเก็บเข้ามาเพิ่มขึ้นด้วยหรือเปล่า ต้องตั้งคำถามให้ได้ว่าการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของภูเก็ตคืออะไร เที่ยวเพื่อจะเสพยาเสพติด เที่ยวเพื่อดื่มสุร่าอย่างไม่อั้นอย่างนั้นหรือเปล่า ถ้าจะเป็นอย่างนั้นจริงก็จะขยายเวลาให้ 24 ชั่วโมงเลย ชาวภูเก็ตต้องการอย่างนั้นหรือเปล่า หรือต้องการให้การท่องเที่ยวของภูเก็ตเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เที่ยวในถ้ำพังงาเก็บหัวละ 3,000-5,000 บาท เข้าไปเข็นกลับ Kayaking พายเรือไปในเกาะที่มีอาหารแบบจับสด ๆ ต้นทุนไม่ได้แพงมากเพราะต้นทุนที่แพงมากคือสภาพธรรมชาติที่มีอยู่แล้วที่ธรรมชาติให้กับคนภูเก็ต ที่บรรพบุรุษเก็บรักษาไว้ให้เรือที่เข้ามาไม่ว่าเรือออร์ หรือเรืออะไรก็ตามเมื่อเข้ามาในเขตอ่าวพังงา จะเก็บค่าธรรมเนียมอย่างไร จะตั้งจุดตรวจที่ตรงไหน อันนี้คือคำถาม ถ้าต้องการท่องเที่ยวลักษณะอย่างนั้น ทิศทางก็จะไปคนละเรื่องกัน ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น เกาะหนึ่งในทะเลสาบมิชิแกน และเป็นเกาะที่อยู่เหนือสุดในทะเลสาบทั้ง 5 ก็คือเกาะแมคกินนีย์ เมื่อปี 1974 สมัยนั้นเมืองไทยยังไม่พูดถึงสิ่งแวดล้อมเลย แต่เกาะนี้เป็นเกาะท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว การเดินทางไปจะต้องนั่งเรือเมื่อขึ้นที่ท่าเรือ จะพบว่าบนเกาะแห่งนี้ไม่มี

เครื่องขนส่งโลกแม้แต่ชิ้นเดียวที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง เพราะรอดศตวรรษาก็ใช้เข็น การเดินทางบนเกาะก็ใช้รถม้ากับรถจักรยาน ร้านประเภทเบเกอรี่ ทำขนมหอมไปทั้งเกาะ มีสนามกอล์ฟ ไฟฟ้าต่าง ๆ ที่จะใช้บนเกาะนั้นจำกัดมาก ส่วนใหญ่ใช้เข็น เป็นที่พักผ่อนเชิงนิเวศอย่างเยี่ยมสงข ร่มเย็น ไม่มีสถานที่ประเภทบาร์ เบียร์ ไม่มีที่ที่จะสำมะเหร่เมา ชนิดที่เรียกว่าคนเข้าไปแล้วหลง หลงว่ายังมีดินแดนอย่างนี้อยู่บนโลกอีกหรือ เกาะนี้ไม่ใช่เกาะในฝัน แต่คือสหรัฐอเมริกาประเทศที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีอย่างมหาศาลในขณะนั้น

เช่นเดียวกัน เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาสู่ประเทศไทย ต้องถามคำถามเหมือนกันว่า **นักท่องเที่ยวที่เราต้องการคือประเภทไหน** คิดจำนวนหัวอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต หรือต้องการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ถ้าจะคิดเฉพาะจำนวนหัว จะเอาเข้ามาอีกมากกว่า 5 แสน เป็นล้าน เหมือนกับที่เกาะสมุย คือปีละล้าน ขณะที่มีประชากรเพียงแค่ 30,000 คนก็ทำได้ แต่ขณะเดียวกันถ้าต้องการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ จำนวนอาจจะไม่เพิ่มหรืออาจจะลดลงด้วยซ้ำ แต่ค่าใช้จ่ายต่อหัวต้องแพง ต้องสูง ในการที่มากขึ้น มาเที่ยวมาใช้ในประเทศไทย แล้วถ้าไม่มองให้ครบวงจร จะกลายเป็นสร้างปัญหา สร้างภาระให้กับประเทศไทยในบางจุด บางพื้นที่ ยกตัวอย่างง่าย ๆ คือ เกาะพะงัน มีโครงการ Fullmoon แต่ อบต.ไม่ได้จัดการอะไรเลย ชะมูลฝอยจึงเต็มเกาะ เฉพาะเรื่องห้องน้ำ มีนักธุรกิจหัวใสตั้งห้องน้ำสำหรับคืน Fullmoon คำถามที่ต้องถามคือ ผู้จัดที่จะหารายได้เข้าหรือเปล่า หรือให้เขามากิน มาเที่ยวในราคาถูก ๆ แล้วก็สร้างชะมูลฝอยเต็มไปหมด และสร้างปัญหาสังคมตามมาอีกค่าหาก

ในฐานะที่เป็นคนหนึ่งในคณะรัฐมนตรีที่บอกว่ วันนี้ประเทศไทยเปิดประตูทุกบานกว้างเกินไป เราควรเปิดประตูให้แคบลง คัดเลือกนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพให้มากขึ้น อยู่นานขึ้นไม่เงินไรแต่คุณภาพต้องสูงขึ้นด้วย อย่ารีบประเภทชื้อา ชื้อเหล้า และเลวร้ายไปกว่านั้นคือมาใช้บริการโสเภณีเด็กซึ่งมีปัญหามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชยา มีโซว์ลามก อนาจาร จับกุมกันไม่รู้จักจบ เพราะนักธุรกิจของเขา

เองไม่รู้จักเปลี่ยนวิธีคิดอย่างทศยาเคยทำมาตั้งแต่สมัย GI เดี๋ยวนี้ก็ยังทำอยู่ นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพไม่ต้องการคู่แข่งเหล่านี้เพราะที่บ้านเมืองเรามีมากมาย

วิธีคิดเป็นสิ่งที่สำคัญ เราต้องการการท่องเที่ยวแบบไหน ต้องการนำเงินเข้าประเทศ

ลักษณะใด และบ่อยครั้งวิธีการท่องเที่ยวลักษณะนี้ ต้องยอมรับว่าประเทศไทยมีตัวอย่างมากมายของสถานที่ท่องเที่ยวที่ราคาแพงมากในการก่อสร้าง หลายร้อยล้านบาท แต่นักท่องเที่ยวเราไม่ได้สนใจในสิ่งเหล่านี้ เพราะไม่เข้ากับสภาพภูมิประเทศเราต้องการเป็น บังกะโลเล็ก ๆ ทางเดินไม่อยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้ ในห้องพักไม่มีทีวี ไม่มีโทรศัพท์ อาจจะมีแค่แอร์คอนดิชัน แล้วถ้าอยากดูรายการทีวีต่าง ๆ ก็สามารถดูได้ที่ club house มาถึงบังกะโลเป็นทีคล้าย ๆ กับคอนข้างจะเรียกว่า sanctuary คือเป็นที่หลบหนีจากความวุ่นวายมาพักผ่อน นานความสงบ เรามีชีวิตอีกแบบหนึ่งในภูมิอากาศแบบร้อนชื้น แบบบ้านเรา สามารถจะเดินชายหาดได้ เพราะในเดือนธันวาคม มกราคม ทางทวีปยุโรปและทวีปอเมริกาเหนืออากาศหนาว เพราะฉะนั้น การที่จะมาฝั่งแคสเปอได้ ใส่ชุด บิกินี ชุดว่ายน้ำ ตรงชายหาดได้ มันแสดงถึงคนมีฐานะของประเทศตะวันตก ที่สามารถจะมีเวลาว่างหรือเวลาพิเศษได้ ในช่วงฤดูหนาว ถือว่าเป็นคนมีฐานะ ต้องเอาลูกค้ายเป็นส่วนตัว คือคนที่จะมาเที่ยวเป็นส่วนตัว เราก็จะเข้าใจ แต่วันนี้นางที่นักธุรกิจของเรบางคนไม่เปลี่ยนวิธีคิด ยังคงคิดว่าสิ่งที่ตัวเองเสนอให้กับเขาคือสิ่งที่ดีงาม และท้ายที่สุดปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร สิ่งที่น่าห่วงมากคือประเทศจีนประท้วงเรามาก เพราะว่าพนักท่องเที่ยวยุโรปและชาวต่างชาติของเราไปซื้อโซวลาหมาก แล้วบอกว่าโซวพิเศษ กลับไปซื้อชาวจีนเหล่านั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวน จะถูกออกจากราชการ จีนจึงยื่นเงื่อนไขมาที่ประเทศไทยว่าถ้าประเทศไทยยังไม่เปลี่ยนวิธีการ และยังคงการนักท่องเที่ยวจากจีน ต่อไปจีนจะส่งผู้ตรวจราชการมาตรวจประเทศไทย เราเป็นชาติเอกราช เงินก็อยากได้ แต่เอกราชเราก็ต้องรักษา หน้าที่เราก็ต้องรักษา สิ่งเหล่านี้คือ สิ่งที่ต้องตั้งคำถามว่าการท่องเที่ยวของเรา เราต้องการอะไร ถ้าต้องการคนจำนวนมากน้อยลง ใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ก็ต้องจัดให้ตรงตามความต้องการของเขา บ่อยครั้งความต้องการของเราไม่ได้

แพง อย่างที่นี้มีการอบสมุนไพร มี spa อะไรต่าง ๆ ราคาต่อหัวได้ 3,000-4,000 บาท เป็นสิ่งที่เราสามารถมีอยู่ได้ นี่คือ หนึ่งในคำบทหนึ่งผลิตภัณฑ์

ที่สำคัญก็คืออย่าให้ชาวภูเก็ตไปเข้าใจว่าการเข้าไปภูเก็ตที่สาธารณะคืออนาคตของชาวภูเก็ต มันคือการทำลายอนาคต การทำลายสิ่งแวดล้อม คือการทำลายอนาคตของตัวเอง จริง ๆ แล้วภูเก็ตคงได้รับบทเรียนที่เจ็บปวดมาแล้วครั้งหนึ่งจากการที่ชุดแร่ต่าง ๆ โดยเฉพาะแร่ดีบุก จนกระทั่งแร่ดีบุกหมดเกาะ ณ วันนี้เรามีทรัพยากรการท่องเที่ยว ถ้าไม่เก็บทรัพยากรเหล่านี้ไว้ให้ยาวนาน การพัฒนาอย่างยั่งยืนก็เกิดไม่ได้ ขณะนี้รัฐบาลกำลังลงทุนอีกเกาะหนึ่ง คือเกาะช้าง ซึ่งต้องการนักท่องเที่ยวระดับที่เรียกว่า เงินหนา เข้าไปอยู่ที่เกาะช้าง ซึ่งยังมีสภาพธรรมชาติอยู่มาก

จริง ๆ แล้ว มีตัวอย่างที่เปรียบเทียบได้มากมาย แต่เราก็กลัวไม่ทัน เพราะชาติติดทางในอดีต ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงว่า ขณะนี้หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในปัจจุบันปล่อยให้เมืองของเราเติบโตตามอัตราการตั้งเมืองตามไม่ทัน สาธารณูปโภคตามไม่ทัน และปัญหาที่ตามมาก็คือ ปล่อยปล่อยละเลยให้ทุกคนเอาแต่ประโยชน์ส่วนตัว ในท้ายที่สุดแล้ว อย่างเช่น เกาะภูเก็ต ซึ่งมีศักยภาพสูงมาก กลับสู้บาหลีไม่ได้ บาหลีดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างไร บาหลีเป็นเกาะแบบเดียวกับภูเก็ต สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ได้แตกต่างกัน บางเรื่องด้อยกว่าด้วยซ้ำ แต่บาหลีมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามสร้างอาคารสูงเกินกว่า ยอดมะพร้าว ภูมิสถาปัตยกรรมทุกอย่างของบาหลี ต้องเป็นลักษณะของปูนปั้นกับอิฐเผา เพราะฉะนั้นทุกพื้นที่ของบาหลีจึงมีลักษณะใกล้เคียงกันมาก และเน้นวัฒนธรรมแบบฮินดู ซึ่งฮินดูก็คล้ายเรา มีการบูชาบูชาดินฟ้าอากาศไว้ที่พื้น บูชาเทวดาก็บูชาไว้บนศาลพระภูมิ เพราะเราเอาอิทธิพลฮินดูมาไว้ในประเทศไทย บาหลีกลับกลายเป็นเกาะท่องเที่ยวที่ใคร ๆ ก็อยากจะไป ภูเก็ตเองก็เช่นเดียวกัน มีศักยภาพคล้ายคลึงกัน แต่ประเด็นวันนี้ก็คือ ทิศทางที่จะไปนั้น ต้องการนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงขึ้นหรือต้องการปริมาณสูงขึ้นถ้าต้องการปริมาณที่สูงขึ้นขณะ มูลฝอยต่อหัวจะเพิ่มขึ้น โรงแรม น้ำเสียและหลาย ๆ

สิ่งหลาย ๆ อย่างจะเพิ่มขึ้น ในขณะที่ถ้าต้องการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ต้องคิดว่าต้องบริการแบบไหน ยืนยันได้ว่านักท่องเที่ยวคุณภาพนั้นต้องการบริการที่ไม่ใช่สิ่งที่เป็นลบอย่างที่เราเจอกันในขณะนี้ แต่เมื่อมันปล่อยปละละเลยมาระยะหนึ่งแล้ว เราก็ต้องปล่อยโดยที่ให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เป็นต้นว่า สถานบริการ ไม่ได้วิ่งก็จะไร แต่สถานบริการเหล่านี้จะต้องรู้ว่า ไม่ใช่อนาคตของการท่องเที่ยวของภูเก็ต มันหมดยุคแล้ว

การท่องเที่ยวในอนาคต คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงนิเวศ เชิงสรวงสวรรค์ ยกตัวอย่างง่าย ๆ การส่งเสริมภาคอีสานให้ท่องเที่ยวโดโนเสาร์ เพราะมีฟอสซิลโดโนเสาร์ที่ดีที่สุดในโลกและค่อนข้างสมบูรณ์มาก มีเส้นทางสามารถเดินทางตลอดได้หมด จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดพังงาก็มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เป็นสิ่งที่ดีนอกเหนือจากสภาพแวดล้อมชายหาดต่าง ๆ แล้ว เช่น ความอุดมสมบูรณ์สำหรับการท่องเที่ยวทางทะเล และการดำน้ำ ค่อนข้างมาก และ kayaking อ่าวพังงา สวยงามมาก สิ่งเหล่านี้คืออนาคตของภูเก็ต และพังงา

การรวมกลุ่มเพื่อการท่องเที่ยว คือ การรวมทั้งภูเก็ตและพังงาให้เป็นพื้นที่เดียวกัน แต่ขณะเดียวกันก็ต้องประสานงานกันคล้าย ๆ เป็นการรวมกลุ่มของ 4-5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เหมือน คอบ.ค. แต่ คอบ.ค.นั้นมองในเชิงความมั่นคง แต่นี่คือการมองเรื่องการท่องเที่ยว เชื่อว่าเข้ามาในอ่าวพังงาจะต้องสามารถเก็บค่าธรรมเนียมได้ มีบริการที่เราทำนั้นเป็นผู้จัดหา และไม่ใช่ใครก็ได้ที่จะเข้ามาในอ่าวพังงา และออกไปตามฤดูกาลนั้น คือรอรชอาณาจักรไทย ครั้นนั้นประกาศเป็นอุทยานไปแล้ว รายได้เหล่านี้จะเข้ามาค่อนข้างสูง พร้อมกับนั้นเรือเหล่านี้ก็ต้องยอมรับว่าตนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้กับรัฐ ในฐานะที่รัฐให้ทั้งความปลอดภัย และบริการต่าง ๆ

ถ้าเป็นการท่องเที่ยวที่มีอันตรายมากขึ้น เรื่องเหล่านี้โยงไปถึงการประกันสุขภาพ การประกันอุบัติเหตุ ต้องคิดให้ละเอียด เพราะบางทีการเข้ามาโดยไม่มี การตรวจสุขภาพ บางทีมาแบบ visa on arrival จะไม่ทราบว่าเป็นใคร เกิดหัวใจวายขึ้นมา ระหว่างที่อยู่ในเกาะ ต้องเป็นการระของหน่วย

ราชการไทย พันทีที่จะต้องทำเพื่อหลักสิทธิมนุษยชน ถามว่าใครจะจ่ายค่าน้ำมัน ค่าเรือ มันถามไม่ได้ เราต้องลงทุนลงแรงของเราเอง เอาเรือไปรับ เอาเรือมาส่ง แล้วถามว่าเราจะเรียกค่าใช้จ่ายกับใคร เมื่อปีทีแล้วมีอยู่รายหนึ่งไปเที่ยวท่องเที่ยวแล้วเกิดตกหน้าผา เราต้องส่งกองกำลังเข้าไปในภาคเหนือ เพื่อจะไปค้นหาวงศ์อยู่ตรงไหน บางรายถึงกับต้องเอาเฮลิคอปเตอร์ไปรับ ค่าถามก็คือ ถ้าเป็นบริการของคนไทยเราทำอยู่แล้ว เพราะเป็นพลเมืองของเรา แต่เมื่อเป็นนักท่องเที่ยว จะเรียกค่าใช้จ่ายกับใคร ค่าเฮลิคอปเตอร์ ค่าเบี่ยงเลี้ยงทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้ถ้าเราคิดในเชิงธุรกิจก็ต้องบอกได้ว่าใครจะเป็นคนจ่าย

ทุกวันนี้ เราคิดแบบง่ายเกินไป เข้ามาเท่านั้นคนจะได้เท่านั้นบาท ถามว่าจริงหรือเปล่า วันนี้ประตูของเราจะต้องไม่แง้มเปิดทุกบาน เพื่อจะคัดเลือกคนเข้าสู่ประเทศไทย และถ้าหากสถานกงสุล สถานทูต มีสถานที่ไม่พอต้องทำอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจลงตรา (visa) มีกงสุลไทย ซึ่งเป็นชาวเนเธอร์แลนด์ อยู่ที่เนเธอร์แลนด์ มาพบผมที่กระทรวงมหาดไทย เขาสงสัยมากว่าทำไมประเทศไทยจึงไม่ให้คนทำ visa ในประเทศนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง visa ต่อหัว ท่านจะเก็บ 1,500 หรือ 2,000 หรือ 3,000 บาทก็แล้วแต่ มันคือเงินตราต่างประเทศที่เข้าประเทศไทยโดยตรง ขณะนี้เรากำลังจะลดประเทศที่ไม่ต้องทำวีซ่าลง และใช้หลักต่างตอบแทน ที่ตกลงมากก็คือเราเปิดให้เขาเข้า โดยไม่ต้องทำวีซ่า แต่เวลาเราไปประเทศเขา เขารับเราหัวละหลายสตางค์ ถามว่าพืหมดแล้วเขาเข้ามาใช้จ่ายในประเทศไทยจริงอย่างที่เราคิดหรือเปล่า นั่นคือ ลักษณะการท่องเที่ยวที่เราจำเป็นจะต้องคิดละเอียดว่าจะทำอย่างไรให้มีนักท่องเที่ยวคุณภาพสู่ประเทศไทย

เรื่องผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบบูรณาการ อาจจะให้เกิดความเข้าใจตรงกันว่า ไม่ใช่เป็นการแข่งกัน โดยเฉพาะไม่ใช่เป็นการแข่งผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นการแข่งระหว่างระบบเก่ากับระบบใหม่ เราอาจจะดูว่าระบบไหนภายใต้ทรัพยากรเท่ากัน งบประมาณเท่ากัน ที่ จะสามารถตอบสนองอย่างน้อยที่สุดในพื้นที่ใหญ่ ๆ

ก็คือนโยบาย 3 ด้าน ความพอใจของพี่น้องประชาชน ความพอใจของท้องถิ่น ความพอใจของราชการในส่วนภูมิภาค ความสำเร็จ จึงเป็นการใช้ข้อมูลทั้ง 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วจาก จปฐ. จาก กชช. 2 ค. อีกส่วนหนึ่งคือเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นใหม่ ข้อมูลที่เกิดขึ้นใหม่ก็จะเป็นการเก็บกับประชาชนจากท้องถิ่น จากข้าราชการในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของระบบใด คำว่าสำเร็จในที่นี้ไม่ได้แปลว่าเมื่อสำเร็จแล้ว เป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยม เพียงแต่ดูว่าระบบเดิมกับระบบใหม่ อะไรที่ตอบสนองนโยบายหลัก ๆ ของจังหวัดได้มากกว่ากัน ถ้าระบบเดิมดีกว่า ทำไมเราต้องไปเปลี่ยนเป็นระบบใหม่ แต่ถ้าระบบใหม่ดีกว่า ก็เห็นได้ชัดว่าถึงเวลาต้องเปลี่ยนไปสู่ระบบใหม่ ขอให้มีความสบายใจว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับการแข่งขันบุคคล เพราะบางทีมีความเข้าใจผิดคิดว่า ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไหนประสบความสำเร็จแล้ว แล้วผู้ว่าราชการจังหวัดคนนั้นจะมีอันเป็นไป มีปัญหาอะไรต่าง ๆ ไม่ใช่ แต่ถ้าทำตามระบบอย่างถูกต้องแล้ว มันเป็นการผลิตผลของกรอบความคิด ของแนวคิดที่รัฐบาลได้เสนอกรอบมา ก็ต้องไปแก้กรอบความคิด ผลกระทบเหล่านั้น ไม่กระทบต่อผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง จะกระทบก็ต่อเมื่อท่านไม่เดินตามกรอบที่มีอยู่ ถ้าอย่างนั้นมันก็เป็นปัญหา

กรณีของจังหวัดภูเก็ต ต้องขอแสดงความชื่นชมว่า อย่างน้อยที่สุดการแก้ไขปัญหาคาชาวยกเงิน เรื่องกองทุนหมู่บ้าน ได้ดำเนินการไปแล้วครบ 100% ขอให้ช่วยติดตามด้วยว่าเงินเหล่านี้ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ประเด็นของการที่มีกองทุนหมู่บ้าน ไม่ใช่เป็นการให้เงินในลักษณะให้เปล่า แต่คือเงินหมุนเวียน แทนที่พี่น้องประชาชนจะต้องไปกู้ในอัตราที่สูงมาก เป็นต้นว่าร้อยละ 20 บาทต่อเดือน บิลละ 240 บาท หรือ 240% ซึ่งไม่มีใครสามารถหาอัตราดอกเบี้ยขนาดนั้นได้ ไม่ว่าจะทำธุรกิจอะไร ยกเว้นแต่ค้ายาเสพติด เพราะธุรกิจโดยถูกต้องจะไม่มีผลตอบแทนสูงขนาดนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้คนระดับล่างสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ รัฐบาลจึงจัดกองทุนหมู่บ้านมาให้คนระดับล่างเป็นผู้ประกอบการรายเล็ก หรือคนที่อยากจะทำอะไรต่าง ๆ ที่ไม่ต้องใช้เงินมากมาย

อาจจะกู้ที่ละ 20,000 / 30,000 บาท สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เพราะในอดีตที่ผ่านมา ธนาคารจะไม่ปล่อยกู้สำหรับผู้ค้ารายย่อย สำหรับบุคคลซึ่งไม่มีเครดิตในสายตาของธนาคาร รัฐบาลก็อยากให้เงินเหล่านี้มาถึงระดับล่าง ขอให้ช่วยติดตามว่าเงินเหล่านี้ตามระเบียบกองทุนได้ให้ทุกคนไปถูกต้องไหม จะมีดอกเบี้ยหรือไม่ดอกเบี้ยแล้วแต่กรรมการกองทุนฯ ที่สำคัญขอให้เงินเหล่านี้ไปช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม แม้กระทั่งใครอยากจะไปทำร้านอาหารเล็ก ๆ ทำที่ขนาดเท่า ทำหมี่ สิ่งเหล่านี้สามารถทำได้ แต่เงินเหล่านี้ก็จะกลับคืนมาสู่กองทุนฯ มีการติดตาม และมีการตรวจสอบ

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ก็เช่นเดียวกัน จังหวัดภูเก็ตนั้นน่าชื่นใจ อย่างน้อยสุดก็มีสินค้า ถึงประติษฐานต่าง ๆ ที่เป็นสินค้าพื้นเมือง เป็นต้นว่า ผลิตภัณฑ์จากตีนกุด ดอกไม้ประติษฐานที่ทำจากเกร็ดปลา นอกจากนั้นที่สำคัญคือแหล่งท่องเที่ยว ยืนยันได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่นี่จะมีผลสำหรับชาวต่างประเทศ คือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับภูมิอากาศแบบร้อนชื้น และเป็นลักษณะการแปรรูปของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ออกมา

แต่ในการท่องเที่ยวนี้ ข้อมูลที่น่าเป็นห่วงคือส่วนใหญ่รายได้ตกกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ภัตตาคาร หรือผู้ประกอบการขนาดใหญ่ รายได้เหล่านี้ยังไม่ลงไปถึงระดับล่าง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ควรได้รับผลดีจากการท่องเที่ยวไม่น้อยไปกว่าผู้ประกอบการขนาดใหญ่ จึงควรสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้นว่า หลายคนอาจจะไม่เคยทราบด้วยซ้ำไปว่ายางพาราเป็นอย่างไรจึงควรสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยว เกิดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการปลูกและดูแลรักษาของพารา ตลอดจนการนำยางพาราไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ลักษณะอย่างนี้ ก็คือ Agro-tourism หรือการท่องเที่ยวในเชิงเกษตร ซึ่งตัวนี้สามารถจะเข้าไปถึงลักษณะของพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เกษตรได้

กรณีที่ท่านนายกรัฐมนตรีพูดให้เห็นชัดเจนคำว่า Attention Economy คือ เศรษฐกิจของความใส่ใจ เพราะว่าจะของต่าง ๆ ที่เราไม่ใส่ใจ จะไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ แต่ถ้ารู้จักใส่ใจก็

จะสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ยกตัวอย่างในหลายจังหวัดที่เห็นชัดเจนมาก ก็คือ ต้นมะพร้าวหรือผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว ถ้าหากซื้อมะพร้าวมา 1 ลูก สมมติลูกละ 10 บาท ต้มเฉพาะน้ำแล้วทิ้งไป ก็ได้เฉพาะน้ำมะพร้าวมูลค่า 10 บาท และถ้าเป็นคนสนใจ สามารถจะทานเมื่อมะพร้าวได้ด้วย น้ำ + เนื้อ ก็ 10 บาทเหมือนเดิม ถ้าไม่ทานเนื้อเพราะเนื้อมันแก่เกินไป ก็เอาไปรวมกันไปทำเป็นน้ำมันมะพร้าว เป็นไบโอดีเซล แทนที่จะส่งน้ำเข้าน้ำมันดีเซลจากต่างประเทศ ตัวนี้ก็มีส่วนที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม สิ่งที่เราดูถูกดูแคลนอย่างมากมาย ก็คือ กะลามะพร้าว วันนี้กะลามะพร้าวสามารถทำเครื่องประดับ ทำภาชนะ ซึ่งก็เป็นประโยชน์ทำฉลุให้ตีหม้อ ทำเครื่องดนตรี ถ้าเป็นกะลาแบบใหญ่ นอกจากนั้น กามมะพร้าวสามารถย่อยเอาทำเป็นวัสดุคลุมดิน ซึ่งประเทศตะวันตกต้องการมากในช่วงฤดูหนาว หรือเอาไปปลูกต้นไม้หลายชนิด เป็นต้นว่า กล้วยไม้ กลี๋ยไม้ต้องการกามมะพร้าวมาก ประเทศเยอรมนีเอากามมะพร้าวไปอัดความร้อนเข้าไม เพื่อที่จะทำเบาะรถยนต์ มูลค่าเพิ่มก็จะสูงขึ้นอีก นอกจากนั้น ก้านมะพร้าวถ้าเอาทางมะพร้าวออก วันนี้ สามารถมาสานตะกร้า กระจาด เป็นภาชนะใส่ของ ซึ่งต้นทุนจะถูกกว่าหวาย ต้นทุนจะถูกกว่าไม้ไผ่ที่เหลา ในมะพร้าวก็สามารถมาทำเป็นโคมไฟทำปลาเงินปลาทอง อันนั้นก็เพิ่มมูลค่าเพิ่ม และก็ต้นมะพร้าว นำมาทำเป็นเสาสำหรับอาคาร ที่เกาะสมุย จะพบว่าท่าอากาศยานจะต่างจากที่อื่นทั้งหมด เพราะไม่ได้สร้างเป็นก่ออิฐฉาบปูน แต่ใช้ต้นมะพร้าวมาทำท่าอากาศยาน และมุดด้วยหญ้าแฝก หรือหญ้าคา ถ้ากลัวว่าเครื่องบินลงแล้วลมจะพัดแรง ก็ใช้ตาข่ายคุมอีกชั้นหนึ่ง หญ้าจะเปลี่ยนทุกประมาณ 3 เดือน เสาเป็นเสาด้านมะพร้าว ฉะนั้นมะพร้าวหนึ่งต้น ก็จะไปได้หลายอย่าง หลายรูปแบบ

ท่านนายกรัฐมนตรีบอกว่า ประเทศที่เป็นทุนนิยมทั้งหลายที่ประสบความสำเร็จเพราะประเทศเหล่านี้ล้วนแต่มีความรู้สึกหวงแหนชาติของตัวเอง ท่านยกตัวอย่าง 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี และญี่ปุ่น ชาติเหล่านี้ล้วนมีการปลูกฝังความเป็นชาติตั้งแต่เด็กเล็ก คือ ให้ความหวงแหนผืนแผ่นดิน หวงแหนทรัพยากร หวงแหน

ประเพณีวัฒนธรรมและศาสนาของตัวเอง ทำให้ชาติเหล่านี้มัน เวลาพูดก็ใช้ภาษาเดียวกัน เข้าใจได้ไม่ยาก ความรู้สึกเป็นชาตินี้สำคัญอย่างไร ทำให้เกิดความรัก ความหวงแหน ไม่แตกเป็นก๊ก เป็นเหล่า เป็นพวก เป็นกลุ่ม วันนีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ชาติ ไม่ใช่พรรคการเมือง ถ้าใครคิดว่าพรรคสำคัญกว่าชาติ ถือว่าคิดผิด ในที่นี้ ขอให้ข้าราชการทุกคนต้องคิดว่า ชาติสำคัญกว่า เพราะพรรคการเมืองนั้นตั้งได้ก็เลิกได้ แต่ชาติไทยนั้นเลิกไม่ได้ จะต้องอยู่คู่กับโลกนี้ต่อไป และความรู้สึกตรงนี้สำคัญมาก ถ้าท่านมีความรู้สึกในภาพรวมที่เกิดขึ้นแล้ว เราจะมีความรู้สึกแตกแยกน้อยมาก ณ วันนี มีความแตกแยกสูงมาก ระหว่างพรรคการเมือง ระหว่างกลุ่มข้าราชการ แม้ในกระทรวงเดียวกัน หรือว่า ในจังหวัดก็เกิดคงจะเข้าใจว่าชาติมาก่อนพรรคการเมือง

คงจะเข้าใจว่า ผลประโยชน์ของชาติ แปลว่าอะไร ที่ต้องพูดเพราะระยะหลังมีการทำสัญญาหลายอย่างที่นำเป็นห่วง คือยอมให้ชาติเสียเปรียบคู่สัญญา ยอมให้องค์กรของตัวเองเสียเปรียบคู่สัญญา แปลว่าอะไร แปลว่า ความรู้สึกเป็นชาติมันจางเหลือเกิน ด้วยคิดว่าตัวเองจะอยู่รอดหรือถ้าชาติจบสิ้น มีเพลงปลุกใจบทหนึ่งบอกว่า “แม้ชาติย่อยยับอันจบ บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร” ตรงนี้ต้องสำนึก ถ้าข้าราชการไม่สำนึก พนักงานรัฐวิสาหกิจไม่สำนึก นักการเมืองไม่สำนึก ประเทศไทยจะสิ้นได้ในพริบตา นี่คือสิ่งที่อยากฝากว่าเราจะต้องรัก ต้องเข้าใจ ทำไมประเทศญี่ปุ่นจึงล้ำด้านวัตถุต่าง ๆ มาได้ ไม่ว่าภัยสงครามหรือภัยเศรษฐกิจ ก็เพราะญี่ปุ่นมีความเป็นชาติสูงมาก ทั้งที่ในอดีตเมื่อ 100 กว่าปีที่แล้ว ญี่ปุ่นไม่เคยคิดคนไทยเลย แต่เดี๋ยวนี้ เขาแข่งเราไปไม่ทราบว่าเป็นเท่า สหรัฐอเมริกาเป็นชาติใหม่เพียง 200 ปีเศษ ในขณะที่ไทยเป็นชาติมากกว่า 800 ปี ยิ่งมาดูสิงคโปร์เป็นชาติที่ใหม่เหลือเกินคือเพียง 40 ปี ตอนที่สิงคโปร์ก็นำไทยไปแล้ว ญี่ปุ่นก็ทำ ได้วัน เกาหลี ก็ทำ เพราะอะไร ในฐานะที่เป็นคนไทย เป็นข้าราชการไทย ที่ต้องพิทักษ์ปกป้องผืนแผ่นดินนี้ พิทักษ์ความเป็นชาติ แต่สิ่งเหล่านี้มันจืดจางไปจากเลือดของเราทั้งหลายแล้วหรือ

เชื่อว่าประเทศไทยเราไม่มีอะไรเหลือและเราไปกว่านั้นอีกแล้ว แล้วจะยังทำหลายอุตสาหกรรมของเราเอง โดยการใช้จ่ายเสฟติด ปล่อยให้แพร่ระบาดในโรงเรียน ในสถานศึกษา ในสถานที่ราชการ วันนี้ ถ้าพบว่าข้าราชการคนไหนค้าขายเสฟติดนอกจากโทษคือ คายแล้วจะถอดยศด้วย ยึดทรัพย์สินด้วย ปง.จะไม่รอให้เงินสกรปรกเหล่านี้เหลือไปถึงลูกหลานคนค้าขายเสฟติดแบบเดียวกับที่ดำเนินการกับเหวี่ยงเขี้ยวกิง จะไม่มีคนเหล่านี้ที่อยู่เป็นสุขอยู่กินบนดินแผ่นดินไทย โดยอาศัยเลือดและน้ำตาของคนไทย เช่นเดียวกับข้าราชการทุจริต ขึ้นต่อไป ข้าราชการที่ทุจริตจะถูกยึดทรัพย์สินทั้งหมด เพื่อตกเป็นของชาติและแผ่นดิน สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่การขู่ แต่เป็นการบอกว่าจะต้องเอาชาติเป็นหลัก และถ้าหากไม่ดำเนินการด้วยมาตรการที่เฉียบขาดกับคนทุจริตทรยศต่อชาติแล้ว ชาติไทยก็จะอยู่ไม่รอด

ต้องไม่ลืมว่า วันนี้ประเทศไทยกำลังเจอกับทั้งวิกฤติเศรษฐกิจ วิกฤติสังคม วิกฤติจากโรคภัย เพราะคนไทยติดโรคโควิดประมาณ 1 ล้านคน ยังรักษาเสฟติด มั่วเพกกัน และยังมึนงงท่องเที่ยวประเภทซีเม่าเข้ามาในประเทศมากมายมหาศาล มาเที่ยวโสเภณีเด็กในบางจังหวัด ยังมีโซว์ลามก อนาคตที่ไม่รู้จบ ในห้วงของความเป็นพ่อคุณแม่ ต้องช่วยกัน ต้องช่วยรัฐบาล ไม่ได้ช่วยใครแต่ช่วยประเทศชาติของเรา ถ้าเรามีสำนึกอย่างนี้ร่วมกันแล้ว เชื่อว่า การแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะการแก้ปัญหาไม่ได้เพียงแค่ทำตามหน้าที่ แต่ต้องทุ่มเทด้วยใจ ทุ่มเทด้วยอุดมการณ์ ทุ่มเทด้วยความรู้สึกนึกและห่วงแผ่นดินแผ่นดินนี้ที่จะสืบทอดต่อไปสำหรับคนรุ่นหลังหวังว่าแผ่นดินนี้จะอยู่ต่อไปไม่น้อยกว่าที่อยู่มาแล้ว 800 ปี ตาม 800 ปีพอลิม จริงๆ นั้นอยากจะอยู่คู่กับโลกนี้ แต่การจะอยู่คู่กับโลกได้ จะต้องสามารถสร้างรากฐานที่แข็งแรงให้แก่เด็กและเยาวชนของเราอย่าเอาเยาวชนที่เป็นต้นทุนทางสังคมนั้นมาเป็นเครื่องมือหลอประโยชน์ และต้องช่วยกัน

ที่อยากจะฝากก็คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการใช้งบประมาณ ขอฝากให้ทุกจังหวัดว่า วันนี้เราเข้ามาสู่ไตรมาสที่ 2 แล้ว ถ้าไม่มันไตรมาสที่ 2 เราที่เหลือ

เวลาเพียง 6 เดือน เพราะฉะนั้นการทำงานทุกอย่างจะต้องเป็นระบบ งบประมาณที่ได้เคยขอเอาไว้ช่วยตรวจสอบด้วยว่าอะไรที่ยังไม่ได้ดำเนินการ ยังไม่ได้จัดซื้อจัดจ้างประกวดราคา ขอให้รีบดำเนินการ เพราะปีที่ผ่านมานายกรัฐมนตรีพูดชัดเจนในคณะรัฐมนตรีว่า จะไม่ยอมให้มีการกั้นเงินเหลือมือมิว่าเหตุผลใด ๆ แล้วก็ใช้เรื่องนี้ในการประเมิน 2 ลักษณะด้วยกันคือ หนึ่ง ถ้าใช้เงินไม่สิ้นสุดหรือเสร็จสิ้นภายในวันที่ 31 สิงหาคม เงินเหล่านี้จะไม่มีการกั้นเหลือมือ และสอง จะใช้ประกอบการประเมินประสิทธิภาพของผู้บริหารด้วย ตั้งแต่รัฐมนตรีว่าการรัฐมนตรีช่วยว่าการ ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการทั้งหลาย หากหน่วยงานใดใช้เงินงบประมาณที่ขอไปได้ต่ำกว่าร้อยละ 90 ถือว่าด้อยประสิทธิภาพ ต้องคอยดูแลตลอดเวลา เพราะอีกไม่นานมันก็จะหมดไตรมาสที่ 2 ขึ้นไตรมาสที่ 3 งานทั้งหลายต้องเคลียร์ตั้งแต่ตอนนี้ ย่ารอให้ถึงเวลาใกล้ ๆ

ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอฝากประเด็นหลัก ๆ คือ เรื่องของผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบบูรณาการ วัตถุประสงค์หลัก ๆ ไม่ใช่การกระทบต่อท้องถิ่น แต่ที่จริงแล้วเป็นการที่มุ่งเน้นให้ส่วนกลางคลายอำนาจให้ส่วนภูมิภาค ให้เกิดการประสานงานกัน ไม่ใช่เป็นการแข่งตัวบุคคล แต่เป็นการแข่งด้วยระบบ จะมีการศึกษาดูความสำเร็จ โดยอาศัยความพึงพอใจทั้งประชาชน ทั้งท้องถิ่น ทั้งข้าราชการในส่วนภูมิภาค และก็ดูในเรื่องของนโยบายหลัก 3 ประการ ซึ่งไปกว่านั้นก็คือ จะดูว่าในระดับจังหวัด ระบบใหม่กับระบบเดิม ระบบไหนที่น่าจะตอบสนองได้มากกว่ากัน ถ้าระบบใดตอบสนองได้มากกว่า เราก็จะพยายามหันไปใช้ระบบนั้น เพราะองค์กรทั้งหลายไม่สามารถหยุดนิ่ง เริ่มตั้งกระทรวง ทบวง กรม เมื่อกว่า 100 ปีที่แล้ว และกระทรวงมหาดไทยปีนี้เข้าปีที่ 110 กระทรวงมหาดไทยเหมาะสมมากในขณะนั้นแล้ววันนี้สถานการณ์เปลี่ยนไป โลกเปลี่ยนไป เทคโนโลยีเปลี่ยนไป ปัญหาเปลี่ยนไป จึงต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งดูจกเอกชนเรียกว่า Research & Development หรือ R & D มีความจำเป็น ก็หวังว่าจังหวัดจะมีศักยภาพในการแก้ปัญหา

ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ และยิ่งไปกว่านั้น ส่วนกลางเอง ก็จะมีมอบความไว้วางใจให้กับภูมิภาค ให้ภูมิภาคและท้องถิ่นได้ทำงานร่วมกัน

ประเด็นสุดท้ายที่อยากจะฝากก็คือ กรณีของท้องถิ่น ท้องถิ่นมักจะเข้าใจว่าตนเองนั้นเป็นองค์กรอิสระ แต่คำว่า "อิสระ" ในที่นี้ถ้าใช้ภาษาอังกฤษ ก็ใช้คำว่า Autonomy ไม่ใช่ Independence Independence นั้นก็เหมือนรัฐอิสระที่ไม่ขึ้นกับใคร เป็นอีกประเทศหนึ่งต่างหาก ใครจะกำกับดูแลไม่ได้ แต่คำว่า Autonomy นั้น คือการปกครองตัวเอง ภายใต้เงื่อนไขของการตรวจสอบ ตรวจสอบทั้งจากอำเภอ ทั้งจากส่วนกลาง และองค์กรอิสระทั้งหลาย เงินทุกบาททุกสตางค์ของราชการ คือเงินที่ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ ปีนี้จะเป็นปีหนึ่งที่กระทรวงมหาดไทยจะตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างเข้มข้น ต้องยอมรับว่าการทำงานของท้องถิ่นนั้น เป็นการที่ทำงานใกล้ชิดพี่น้องประชาชน แต่เป็นที่น่าแปลกใจว่าบ่อยครั้งเมื่อมีการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นแล้ว กลับไม่สนใจความต้องการของพี่น้องประชาชน เปรียบเสมือนกับว่าเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้ว ประชาชนต้องการอะไรไม่ทราบ ไว้รอเลือกใหม่ค่อยคุยกันใหม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะทำตามใจของตัวเอง บางทีปัญหาต่างๆ เช่น พี่น้องประชาชนในท้องถิ่นนั้นไม่ต้องการโรงโม่หิน อบต. ไปอนุมัติโรงโม่หินและเรื่องก็ขึ้นมาถึงระดับชาติ ส่วนกลางต้องลงไปดูว่าทำไมตรงนั้นจึงอนุมัติโรงโม่หินไม่ได้ อนุมัติให้ระเบิดหินได้ ทั้งที่ประชาชนเป็นร้อยไม่ต้องการ ก็ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นเรื่องของผลประโยชน์ และถ้ามีการทุจริต

ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมาย หวังว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย จะมีความเข้าใจว่า ณ วันนี้จะมีการตรวจสอบเข้มข้นขึ้น เงินทุกบาททุกสตางค์เป็นเงินของชาติ ไม่ใช่เงินส่วนบุคคลใด ๆ ต้องช่วยกันตอบสนองพี่น้องประชาชน เพื่อให้ส่วนกลางจะได้ใช้เวลา ใช้ทรัพยากรที่เหลือไปแข่งขันกับประเทศอื่น การมอบอำนาจงานทั้งหลายที่อยู่ใกล้ชิดพี่น้องประชาชนให้ช่วยแก้ไข เพราะท่านอยู่ตรงนั้น จะทราบความต้องการได้มากที่สุด ง่ายที่สุด และเร็วที่สุด แต่ทุกวันนี้กลับตรงข้าม ในหลายพื้นที่ไม่ได้เป็นอย่างที่ควรจะเป็นทั้งหมด กลายเป็นว่าอยู่ใกล้ชิดประชาชน แต่กลับไม่สนใจประชาชน ถ้าเป็นอย่างนั้นก็อันตรายคนที่เป็นตัวตั้งในระบบเสรีประชาธิปไตยไม่ใช่ท้องถิ่น ไม่ใช่ส่วนภูมิภาค ไม่ใช่ส่วนกลาง แต่คือประชาชน ตัวอย่างของเม่งจื้อว่า "ผู้ปกครองเปรียบเสมือนเรือ ประชาชนเปรียบเสมือนน้ำ เรือลอยได้เพราะน้ำดันใต เรือก็จะจมได้เพราะน้ำดันนั้น" ฉะนั้นจะคิดว่าท่านได้อำนาจจากประชาชนแล้วจะทำอะไรก็ได้ เป็นการเข้าใจผิด ท่านจะต้องทำภายใต้กรอบของกฎหมายระเบียบปฏิบัติของราชการ รวมไปถึงตอบสนองความต้องการของพี่น้องประชาชนให้ได้ ตรงนั้นต่างหากที่สำคัญ ไม่ใช่คิดว่ามีอำนาจจะทำอะไรก็ได้

หวังว่าท่านทั้งหลายจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความกล้าหาญที่จะต่อสู้กับความไม่ถูกต้อง มีความสามารถที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้ชาติของเรานั้นเป็นชาติที่มีความสุขสงบ มีความร่วมเย็นตลอดไป